

Kirkeomgivelser i Københavns Amt

Indhold

Indledning
Albertslund Kommune
Ballerup Kommune
Brøndby Kommune
Dragør Kommune
Høje Taastrup Kommune
Ishøj Kommune
Ledøje Kommune
Lyngby Komune
Søllerød Kommune
Vallensbæk Kommune
Værløse Kommune

København 15. januar 2001

Thing & Wainø
Landskabsarkitekter aps mdl maa
St. Kongensgade 40H
1264 København K
Tlf 3311 1335
E mail tw@thing-wainoe.dk

Registrering af kirkernes omgivelser i Københavns Amt

Formål

Registrering af kirkeomgivelserne i Københavns Amt skal klarlægge de visuelle værdier og evt. særlige problemstillinger, der knytter sig til oplevelsen af kirkeområderne i samspil med landskabet. Registreringen skal give mulighed for at kunne udpege regionplanmæssige beskyttelsesområder omkring kirkerne, som grundlag for planlægning og administration af det tilstødende åbne land.

Metode

For hver kirke er der foretaget registrering i form af beskrivelse, kortlægning og fotooptagelser af kirkeområdet samspil med det omgivende landskab. Beskrivelse og kortlægning er foretaget skitse-mæssigt i marken, i sammenhæng med fotooptagelserne. Manuskripter og billedmateriale er herefter bearbejdet til samlet præsentation på farveprints der er inddelt kommunevis.

Samtlige kirker i amtet er blevet vurderet. Medtaget i beskrivelsen er alle de af amtets kirker, der er beliggende med direkte forbindelse til det åbne land eller evt. er omgivet af lavere bebyggelse og beplantning, i det omfang kirken har en væsentlig fjernvirkning i det omgivende landskab. Det vil sige, at kirkeområdet udefra kan opleves som et markant element i landskabet og er af væsentlig betydning for landskabsbilledet i området. Udeladt fra beskrivelsen er de af amtets kirker, der ikke kan opfattes som en integreret del af landskabet på grund af omgivende bymæssig bebyggelse, anlæg eller beplantning, der slører kirken i dens helhed eller evt. kirkens skib og kor. Registreringerne er foretaget i vinterperioden, hvor der på grund af de nøgne træer i kirkeomgivelserne er gode indbliksmuligheder til kirkerne, men hvor det alligevel har været muligt at danne sig et indtryk af bevoksningernes indflydelse på kirkernes samspil med landskabet i sommerhalvåret.

Beskrivelsen af det enkelte kirkeområde rummer en redegørelse for kirkens placering i og samspil med landskabet og evt. bebyggede omgivelser. Desuden beskrives eventuelle særlige forhold af betydning for oplevelsen af kirkeområdet set udefra samt udsigtsmulighederne fra kirkegården til landskabet. Der gøres evt. opmærksom på tiltag i omgivelserne, der vil kunne svække eller styrke oplevelsen af kirkens arkitektoniske eller kulturmiljø-mæssige værdier.

Kortlægningen er foregået ved en udtegning på GI-kort i mål 1:25.000 eller 1:10.000 af de zoner, hvor kirken vurderes at have væsentlig fjernvirkning.

Fotooptagelserne er udført som digitale farvebilleder optaget fra de mest karakteristiske indbliksvinkler til kirkeområdet fra det omgivende landskab. Fotostandpunkterne er indtegnet på kortmaterialet med tilhørende numre.

En række forhold vedrørende kirkernes visuelle værdier og behov for beskyttelse heraf er fælles for landsbykirkerne. Disse forhold er fremhævet som værdier og anbefalinger under den følgende gennemgang af kirkernes fjernomgivelser.

Kirkens fjernomgivelser

Definition: Kirkens fjernomgivelser omfatter den del af det omgivende landskab, hvor kirken opleves som et markant/dominerende element og er af væsentlig betydning for landskabsbilledet i området.

Arealerne har normalt landzonestatus og er i overvejende grad opdyrkede. I området findes som regel fritliggende gårde. Der kan være småklynger af huse i området, men der er ingen større samlede bebyggelser. Dette gælder dog ikke mange af kirkerne i Københavns Amt, hvor byudviklingen har omsluttet kirkerne og nu kun har levnet små enklaver af åbent land.

Afgrænsning: De udpegede fjernomgivelser afgrænses af den skillelinie, hvorefter kirken ikke længere er synlig eller af væsentlig betydning for landskabsbilledet. Grænsen følger som regel topografiske skel i form af højdedrag, skovbryn eller kraftige hegn, samlet bebyggelse e.l. I visse tilfælde er der tale om en gradvis overgang, hvor kirken efterhånden mister sin rolle som markant landskabselement, jo længere man kommer fra den. Af tekniske årsager er grænsen dog optegnet som en fast skillelinie. Lokalområder, hvor der fra en kort strækning er indsigt til kirken, eller hvor indsigten i et lille lokalområde er skjult, medtages ikke. Registreringen af afgrænsningen er foretaget fra offentligt tilgængelige veje, stier og udyrkede arealer.

Værdier og anbefalinger: De fleste af landsbykirkerne er middelalderkirker, hvis ældste dele stammer fra perioden fra år 1150 til år 1250. Da kirkerne blev grundlagt, var befolkningens eksistensmuligheder nøje knyttet til de naturgivne forhold. Landsbyernes placering afspejler dette. Kirkerne blev placeret centralt i forhold til bebyggelserne på en sådan måde, at kirkebygningen blev det samlende element i sognet. Dermed kommer kirkebygningen, ved sin placering i landskabet, til at understrege landskabets grundlæggende karaktertræk. Kirkernes placering inden for den enkelte egn afspejler altså de forskelle, der er i amtets landskaber.

Samspillet mellem kirke og landskab er således karakteristisk for hver kirke og har stor kulturhistorisk fortællerværdi. Herudover har kirken ofte stor landskabsarkitektonisk værdi for det omgivende område. Mange af landsbykirkerne ligger højt og markant i landskabet, evt. i tilstødning til udstrakte vandflader. Nogle af kirkerne har ligefrem værdi som vigtige "kendemærker", der påvirker landskabsopfattelsen inden for en hel egn.

Mange steder ligger kirkerne stadig med åben forbindelse til det dyrkede landskab på en eller flere sider og har bevaret deres samspil med landskabet. Andre steder er kirken blevet afskåret fra dette samspil gennem tæt bymæssig bebyggelse eller beplantning, således at kun tårnet syner ude fra det åbne land.

Det område, der udpeges som kirkens fjernomgivelser, bør bevares som åbent land, hvor kirken fortsat kan opleves som et markant, dominerende landskabselement.

Af hensyn til at bevare samspillet mellem kirke og landskab bør der ikke foregå egentlig byvækst inden for de udpegede fjernomgivelser.

Der bør normalt ikke gives zonetilladelse til udstykning og ny bebyggelse inden for fjernomgivelserne. Dette berører ikke de eksisterende landbrugsbygninger, der udgør et væsentligt element i det kulturlandskab, der omgiver kirkerne.

Større tekniske anlæg, såsom vindmøller, telemaster og højspændingsanlæg, bør så vidt muligt undgås inden for kirkens fjernomgivelser. Mindre tekniske anlæg bør udformes under hensyntagen til kirkeomgivelsernes karakter.

Da det er ønskeligt, at landskabets åbne karakter og mulighederne for indblik til kirken opretholdes, bør plantninger, der slører kirkens fremtoning i landskabet, undgås. Skovrejsning bør ikke foregå inden for kirkens fjernomgivelser. Det er vigtigt at være opmærksom på, at beplantning på og lige omkring kirkegården ikke får så massiv en karakter, at kirken indelukkes i slørende beplantning. Dette også af hensyn til udsigtsmulighederne fra kirkeområdet til det omgivende landskab.

Albertslund Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

Kirken og landskabet

Landsbyen Herstedøster er omsluttet af nyere byudvikling mod syd og øst, og mod nord og vest grænser den op til Vestskoven. Kirken ligger midt i landsbyen. En åben kile forbinder den oprindelige landsby med Vestskoven mod nordøst og adskiller samtidig landsbyen fra et nyere industri kvarter mod øst. Fra den inderste del af kilen ses kirken bag en gammel gård og enkelte ældre huse. Denne bebyggelse udgør en værdifuld visuel helhed. Den åbne del af kilen ind mod landsbyen er en græsset eng med spredte grupper af pil, birk og el og med et lille vandhul.

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

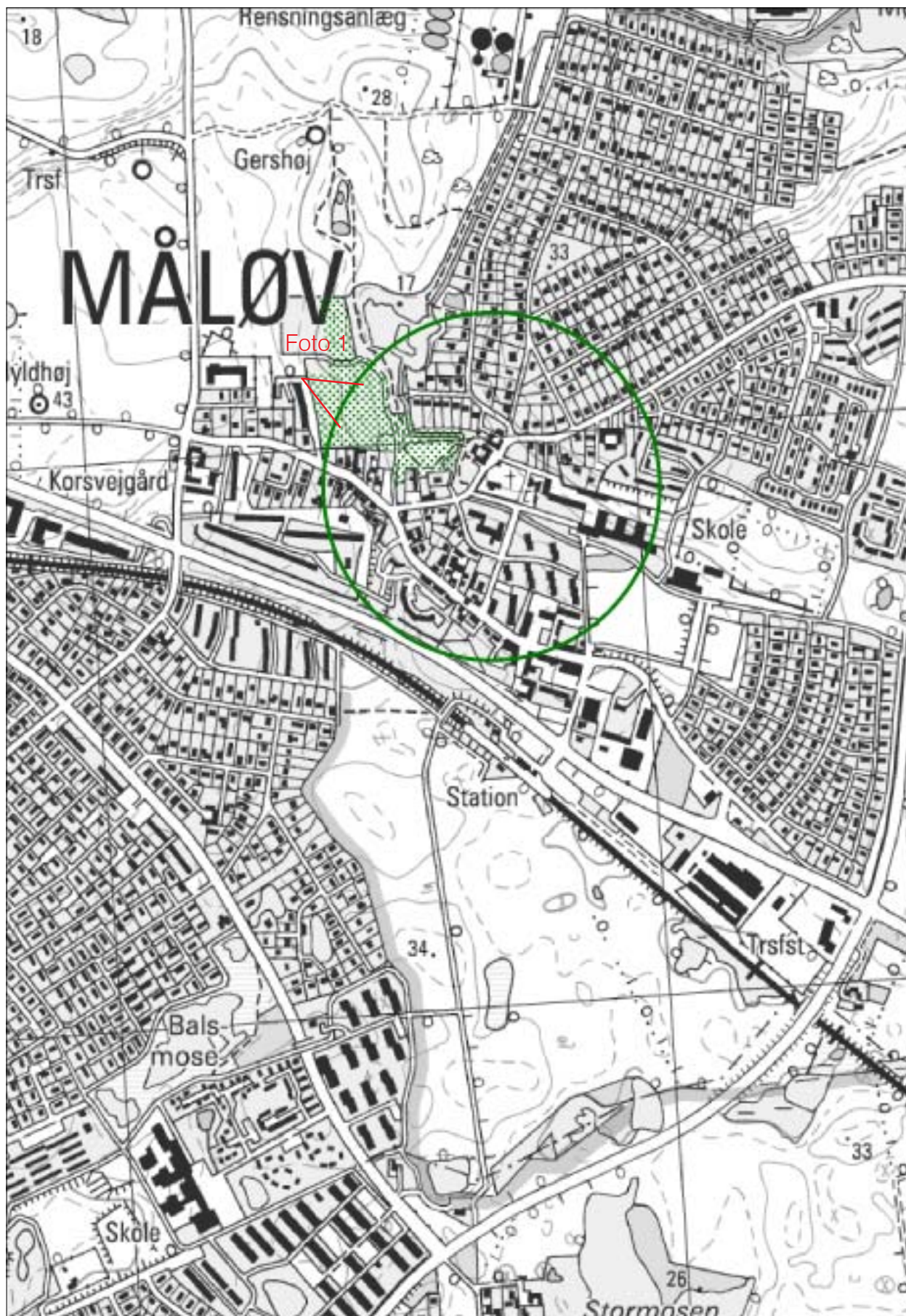
Foto 2

Kirken og landskabet

Landsbyen Herstedvester ligger i udkanten af Albertslund. Den er omsluttet af nyere byudvikling mod syd og øst og af et idrætsanlæg mod vest. Mod nord grænser landsbyen op til Vestskoven. Kirken ligger i byens nordlige udkant og kirkegårdsudvidelsen støder direkte op til Vestskoven. Et åbent græsningsareal mod øst skiller landsbyen fra det østfor liggende boligkvarter og giver en åben forbindelse fra kirken til Vestskoven. Fra det åbne græsningsareal er der fin indsigt til kirken.

Ballerup Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

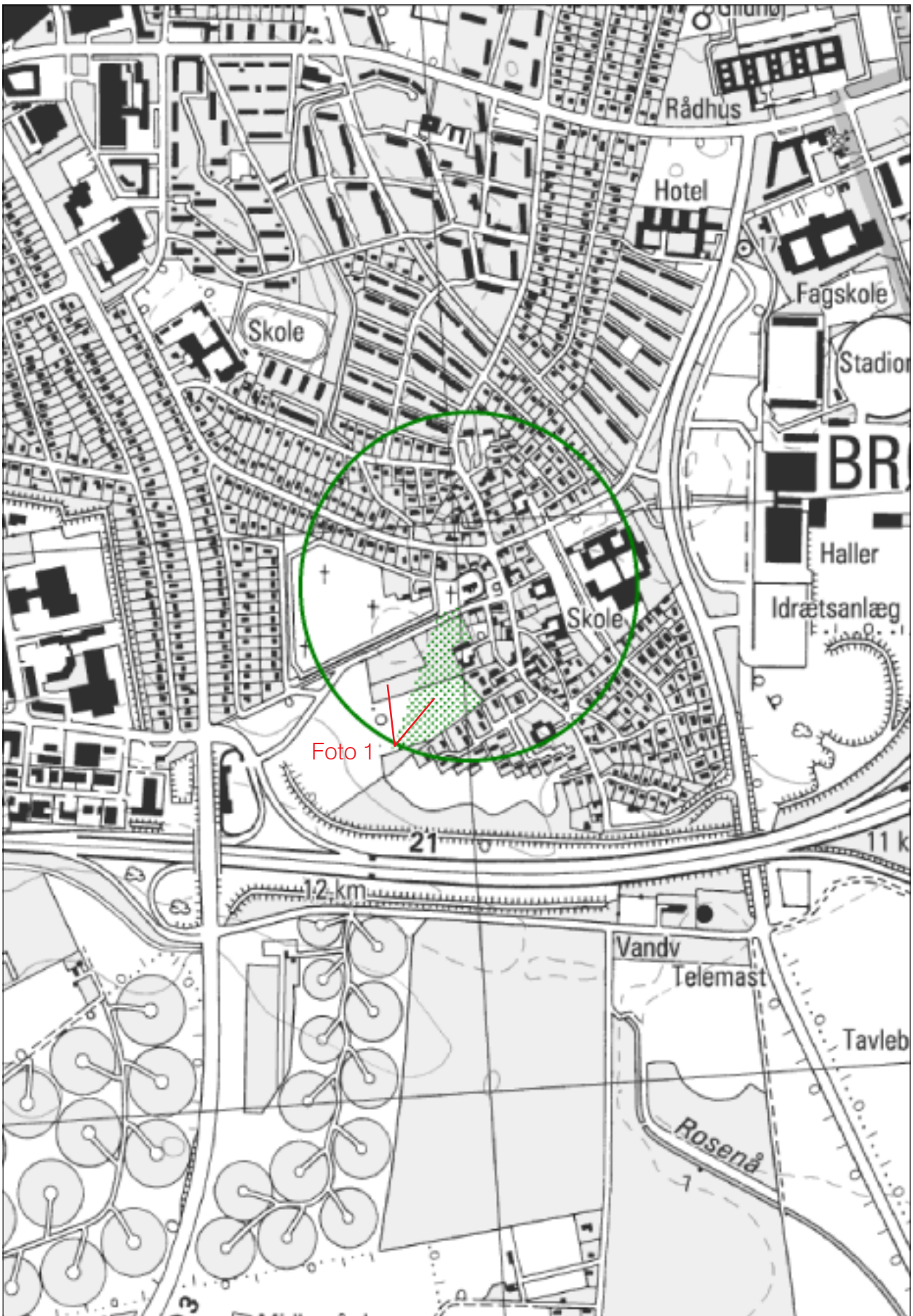
Kirken og landskabet

Kirken og den gamle del af landsbyen ligger lavt omkring et sidegren til Værebroå. Byen er i nyere tid udbygget mod nordøst, syd og sydvest, men mod nordvest er en kile friholdt i tilknytning til en lavning i landskabet. Denne kile skaber forbindelse mellem kirken og landskabet omkring Værebroå. En ny parcelhusbebyggelse er under opførelse i den vestlige del af kilen, hvilket medfører at denne indsnævres betydeligt og at kontakten mellem landskabet og kirken derved begrænses. Den åbne forbindelse mellem landsbyen med kirken og lavningen med adgang til landskabet omkring Værebroå er meget værdifuld, og det er derfor vigtigt at sikre den del af kilen der stadig er åben.

Brøndby Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

Kirken og landskabet

Brøndbyvester kirke ligger i den gamle landsby, der næsten er omkranset af nyere byudvikling. Der er friholdt en åben kile fra kirken mod sydvest. Kilen har haft forbindelse til Vallensbækkilen, men er i dag afskåret både fysisk og visuelt af Holbækmotorvejen og støjvoldene langs denne. Kilen rummer dyrkede marker, en lille skovbevoksning af blandede løvtræer og et levende hegn. Skovbevoksningen og hegnet begrænser indblikket til kirken fra kilen og vejen. Selv om kilen er forholdsvis lille, er den af stor værdi for området, og ved at rydde skovbevoksningen og hegnet kan der skabes et fint samspil mellem hele kilen, kirkeområdet og landsbyen.

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

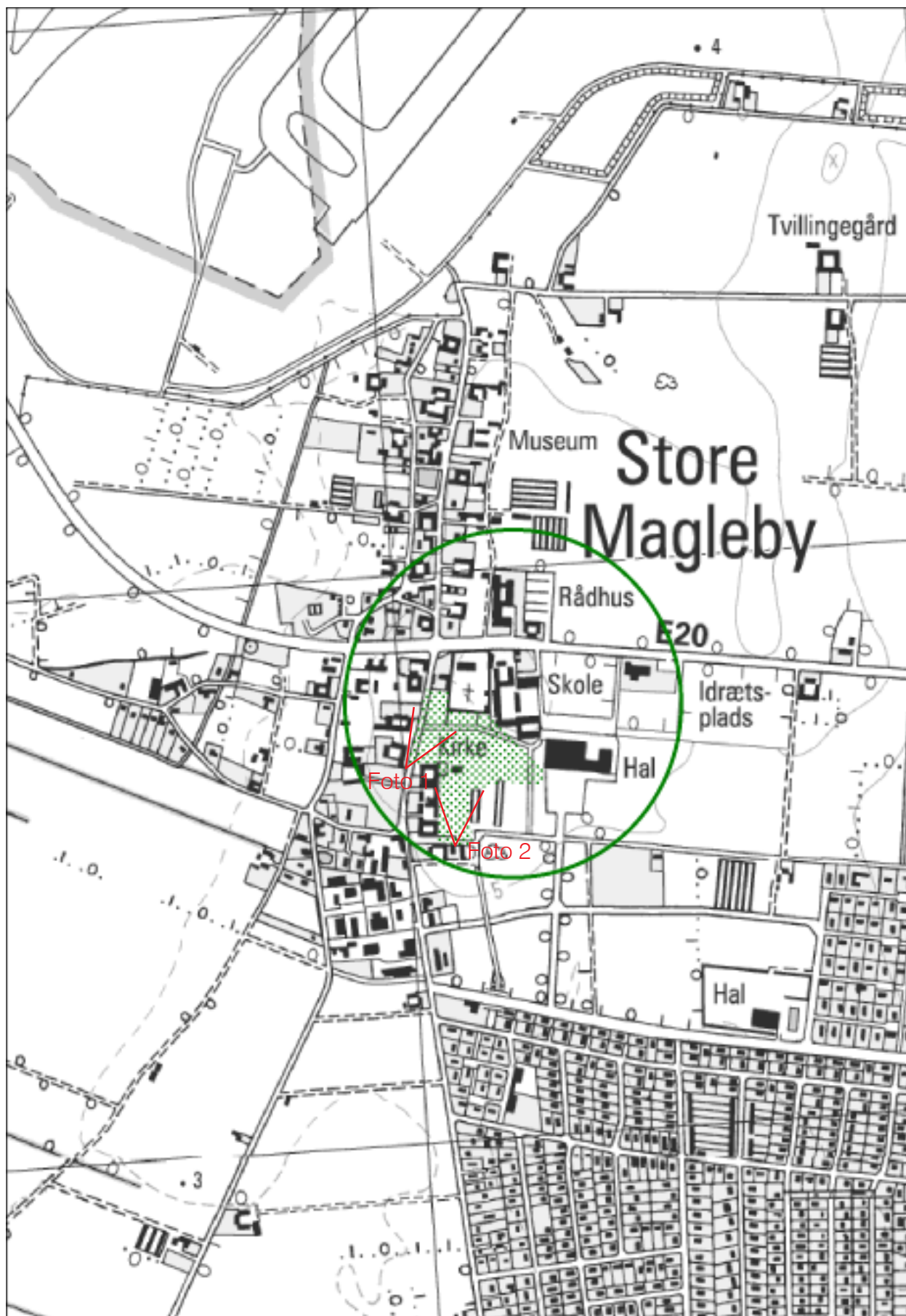
Foto 1

Kirken og landskabet

Kirken ligger i den gamle landsby og er omkranset af landsbyhuse og villaer, der ligger ud til Brøndbyskoven. Det eneste åbne areal ind mod byen er et lille grønt område, der støder op til Brøndbyskoven vest for kirkegården. Arealet kiler sig ind mellem annekskirkegården og villa-bebyggelsen. Herfra ses kirketårnet, men der er ikke tale om et egentlig samspil mellem landskabet og kirken.

Dragør Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

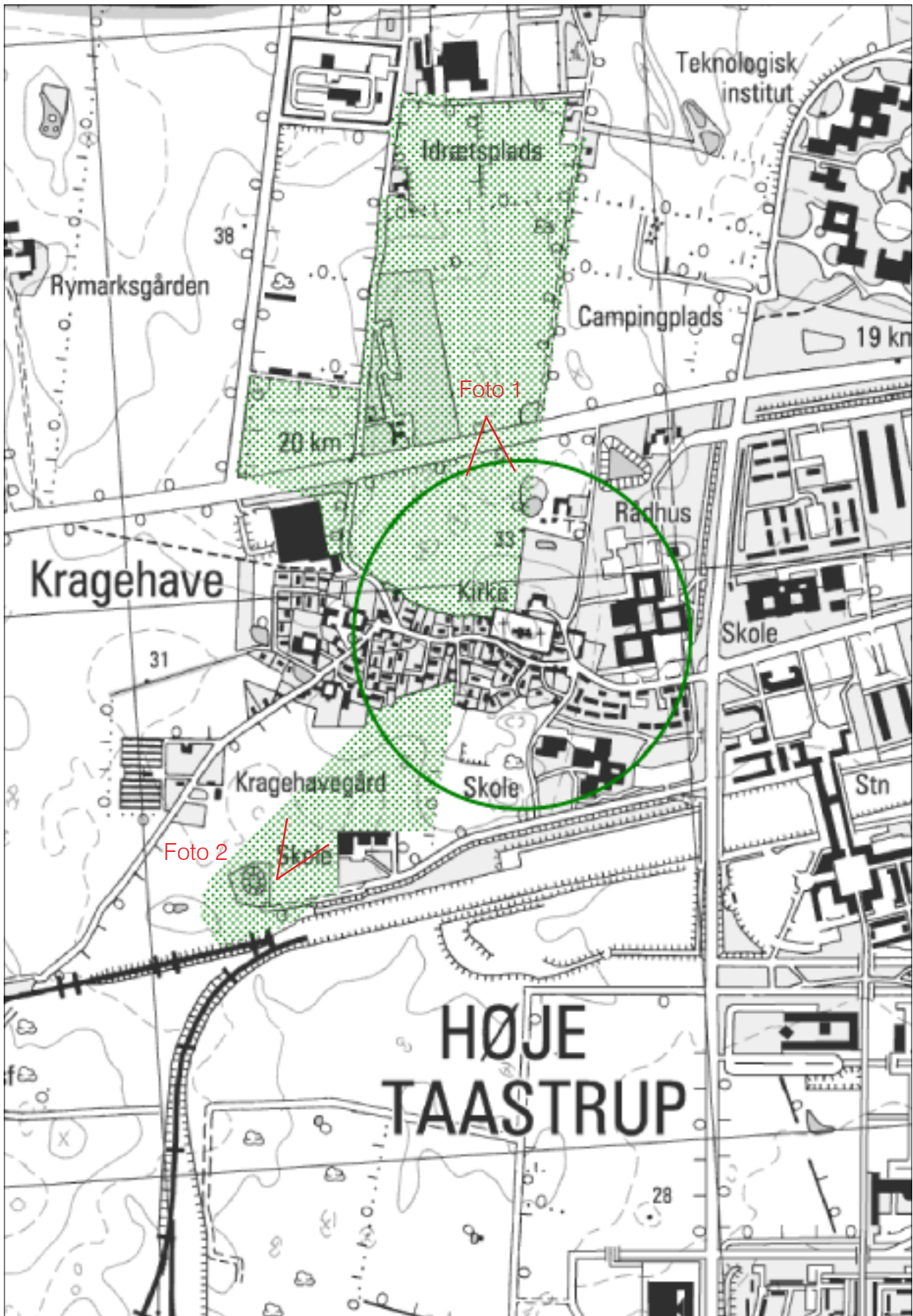
Foto 2

Kirken og landskabet

Kirken ligger omgivet af bebyggelse mod nord, vest og øst. Nord og vest for landsbyen ligger lufthavnen, og kirkens slanke spir ses over landsbybebyggelsen med lufthavnens åbne flader som forgrund. Fra Englandsvej/Kirkevej ses kirken ligeledes bag landsbyens bebyggelse. Et lille åbent areal støder op til kirken fra syd og indgår i et fint samspil med den. Såfremt et par store drivhuse blev fjernet ville dette samspil kunne forbedres så kirken havde visuel forbindelse med hele området mellem Magleby og den vestlige del af Dragør.

Høje Taastrup Kommune

○ 300m højdebyggelinie

■ Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

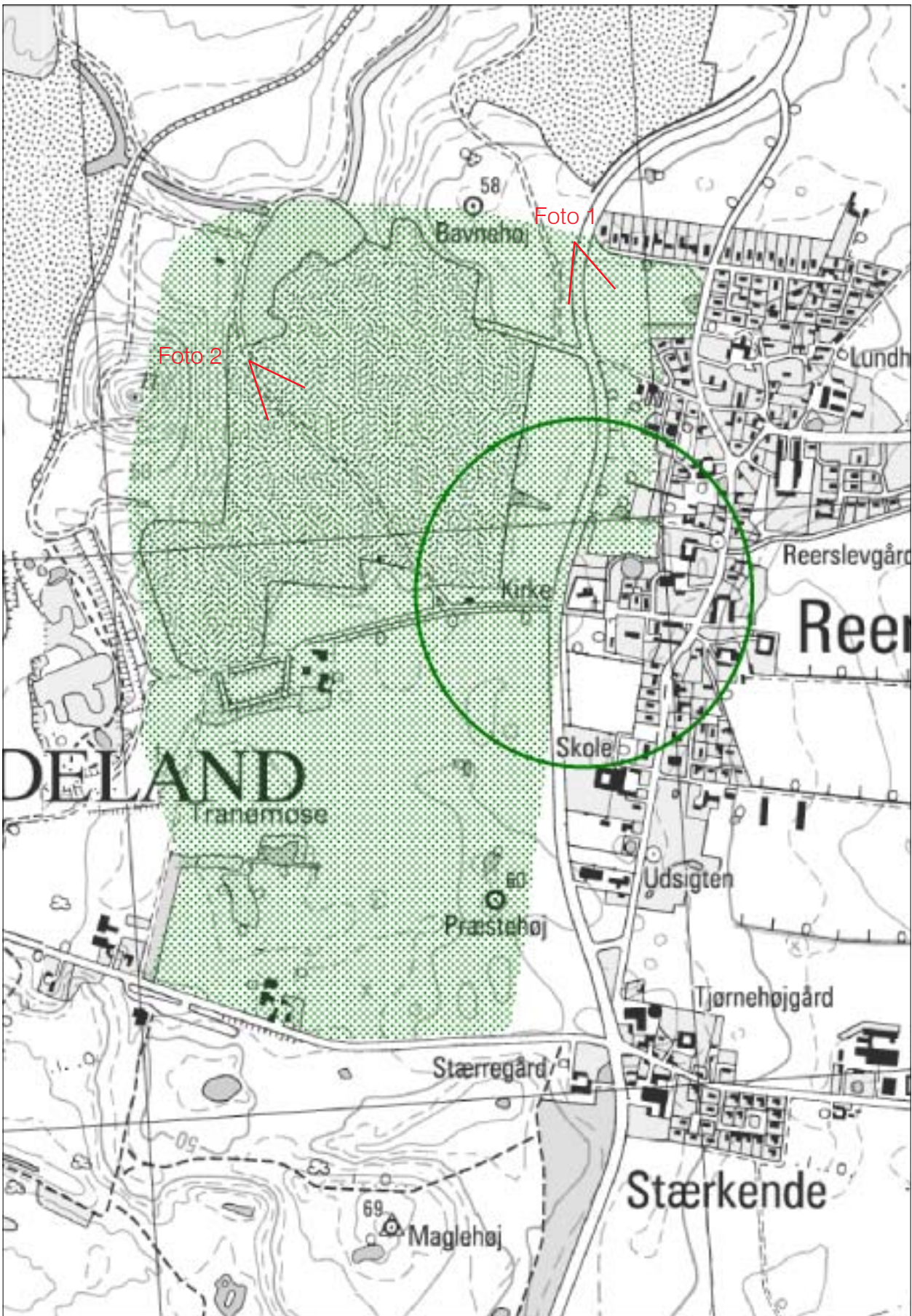
Foto 1

Foto 2

Kirken og landskabet

Kirken ligger højt midt i landsbyen. Kirkegården støder direkte op til præstegårdshaven og det åbne landskab mod nord. Landskabet er det første åbne landbrugsland, man møder, når man kommer fra København ad Roskildevej. Fra Roskildevej er en fin indsigts over markerne til kirken. Arealet nord for Roskildevej er meget sammensat og præget af tekniske anlæg, kolonihaver og idrætsanlæg, men der er et fint samspil mellem kirken og landskabsrummet her, der afgrænses af hegnsplantning. Det åbne landskab syd for landsbyen gennemskæres af jernbanespor og støjvold, der begrænser kirkens samspil med landskabet mod syd. Fra det åbne areal mellem jernbanen og landsbyen ses kirken over landsbyens huse, men en ny parcelhusbebyggelse under opførelse på dette areal begrænser det landskabelige samspil.

○ 300m højdebyggelinie

■ Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

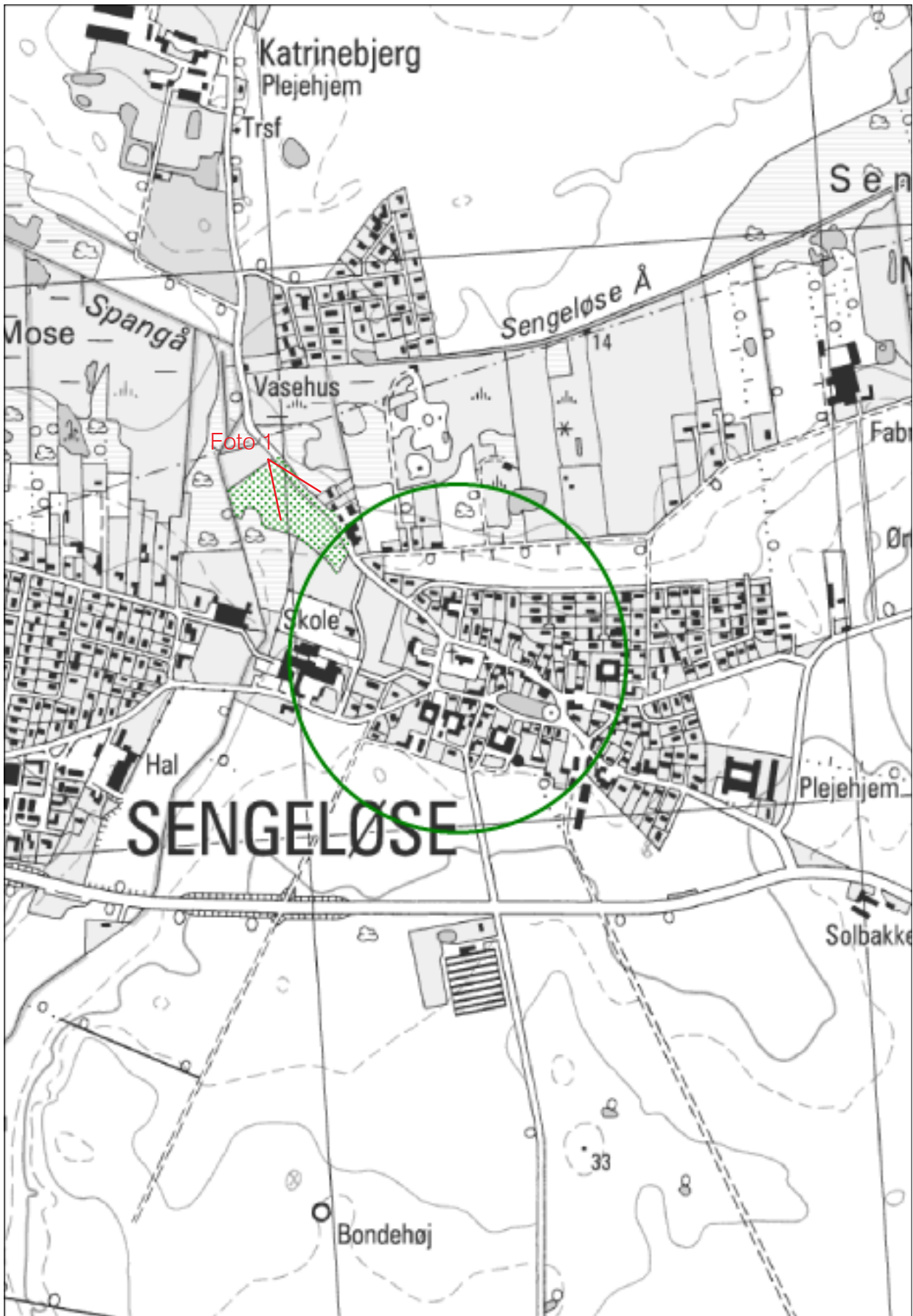
Foto 1

Foto 2

Kirken og landskabet

Kirken ligger lige uden for landsbyen Reerslevs vestlige byrand, ud mod det store grusgravsområde Hedeland. Vest for landsbyen er anlagt en omfartsvej, der forløber lige forbi kirken. Syd for kirken er byen afgrænset af en kraftig hegnsplantning ud mod omfartsvejen. Hegnet skjuler kirken, så man ikke kan se den fra vejen fra syd på trods af dens fremskudte placering i forhold til landsbyen. Nord for kirken er der til gengæld ikke plantet hegn lang omfartsvejen, og her knyttes kirken og landskabet fint sammen helt ind til bygrænsen. Kirken ses tydeligt fra Hedelands modellerede og afgravede terræn og fra markerne mod syd.

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

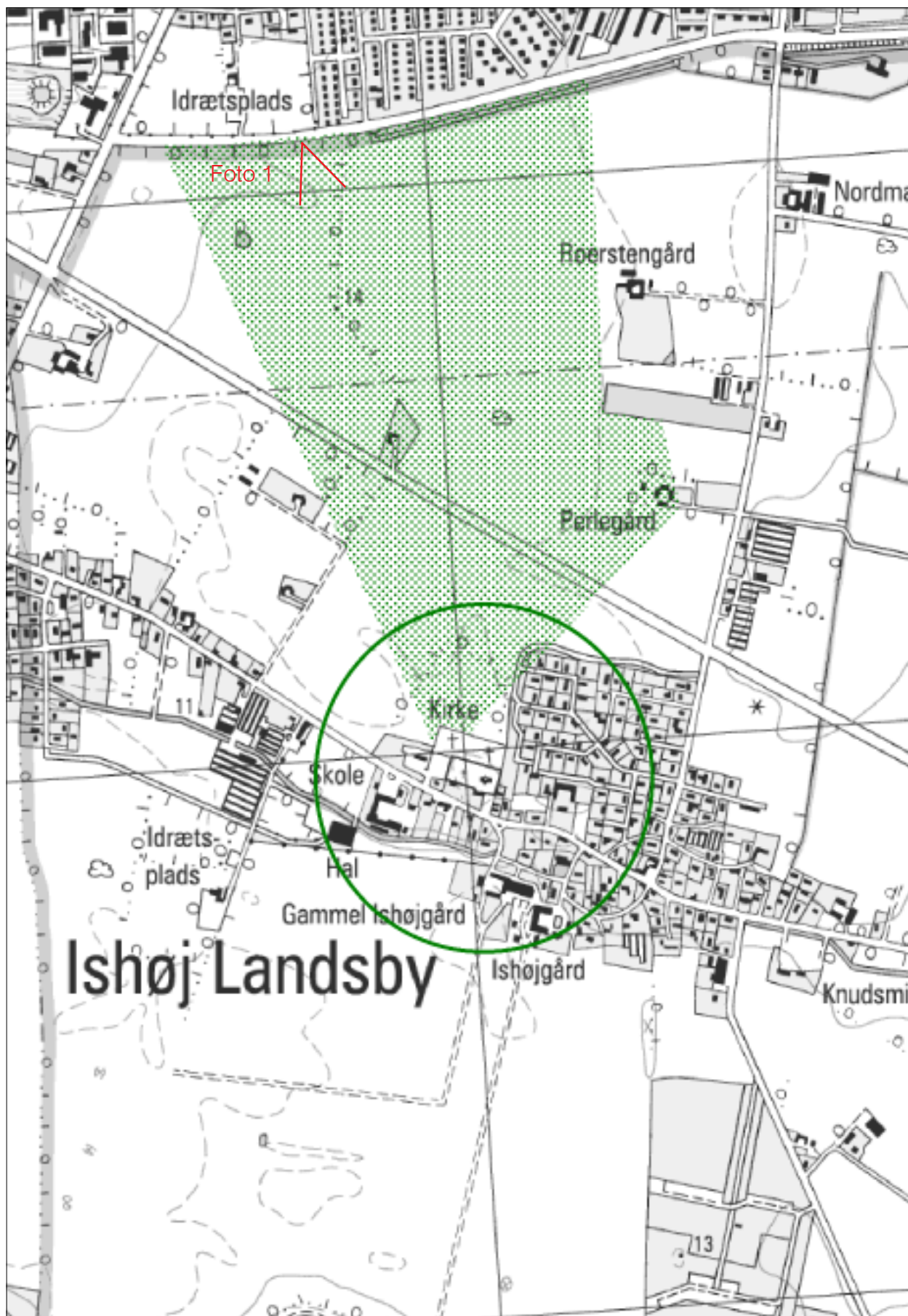
Foto 1

Kirken og landskabet

Kirken ligger i den vestlige del af den oprindelige landsby omgivet af gårde og huse mod nord, øst og syd. Mod vest danner præstegården og præstegårdshaven overgang til Vasby Mose, der danner et øst/vestgående landskabsstrøg nord for Sengeløse. Mosen er delvis tilgroet, men fra et åbent engstrøg langs Cathrinebergvej anes kirken bag en løvtræsbevoksning. Ved rydning af denne bevoksning kunne der skabes en meget fin sammenhæng mellem kirken, præstegården og engarealet. Syd for landsbyen ses kirken over husene og gårdene, og der er her ikke tale et egentligt samspil mellem kirken og de åbne marker mod syd idet kirken indgår som en del af en sammenhængende byprofil.

Ishøj Kommune

○ 300m højdebyggelinie

⊞ Kirkens fjernvirkning

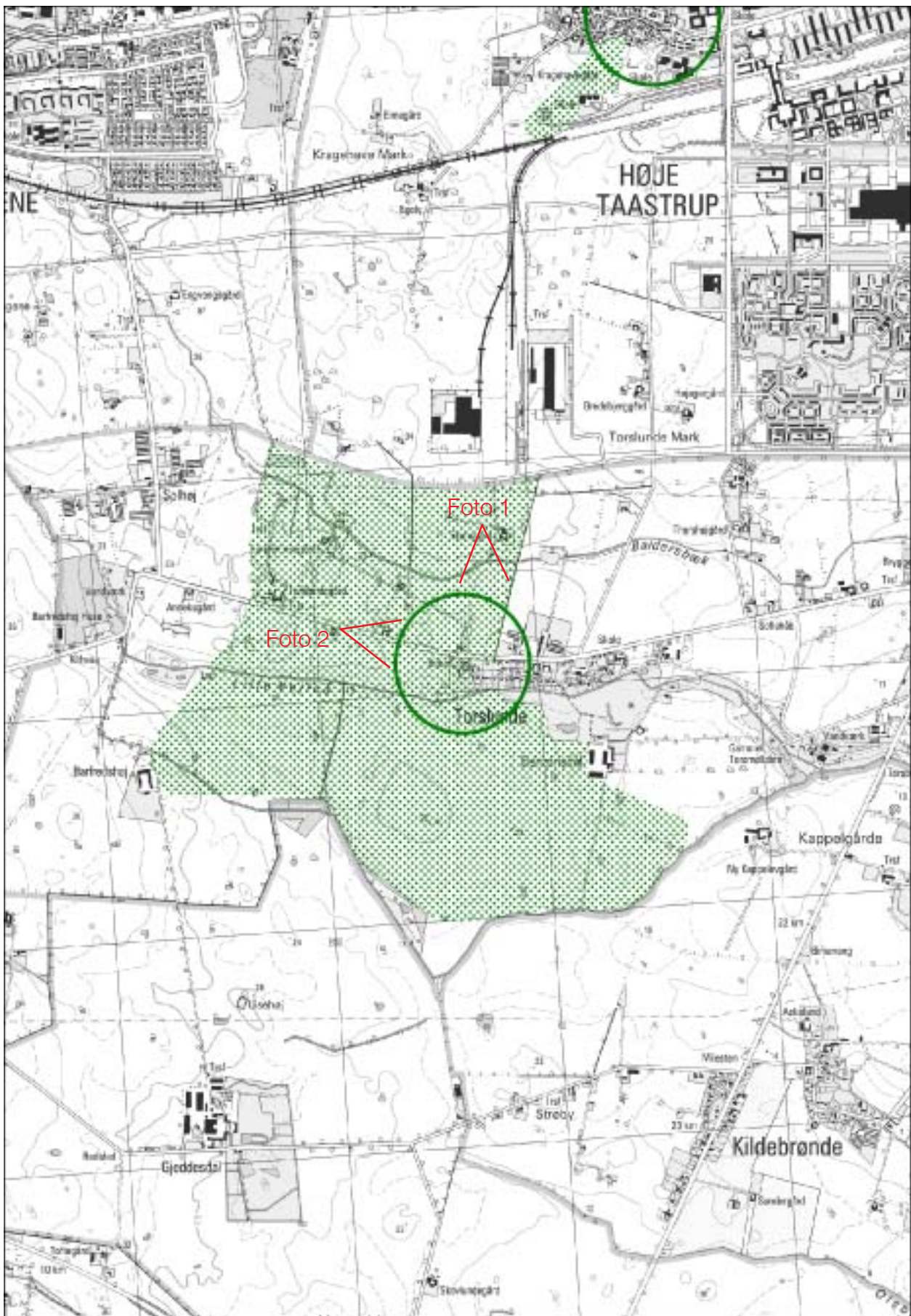
Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

Kirken og landskabet

Kirken ligger i den nordvestlige udkant af Ishøj landsby, og kirkegården støder direkte op til de åbne marker mod nord. Landskabet er fladt og åbent, og det er meget præget af nærheden til byen. Et højspændingstracé og de dominerende lysmaster langs Ishøj Stationsvej præger det åbne landskab nord for landsbyen. Der er fri indsigts til landsbyen fra landskabet mod nord, hvor kirken markerer sig tydeligt.

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:25.000

Foto 1

Foto 2

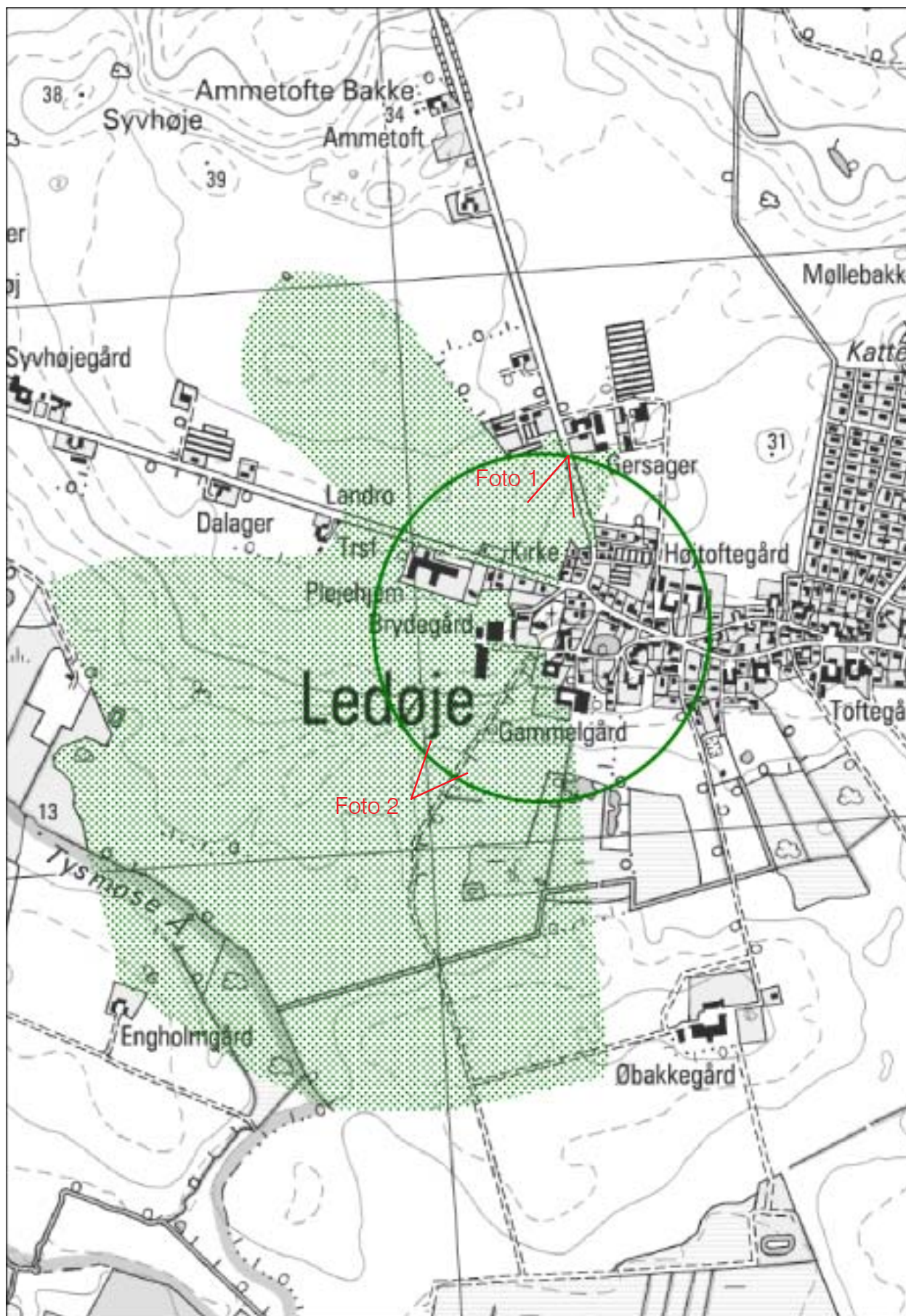
Kirken og landskabet

Torslunde ligger langs en øst-vest gående landsbygade, og kirken er en af de vestligste bygninger i landsbyen. Kirkegården og landsbyen ligger på den nordlige dalside af Lille Vejleå, der afgrænser byen mod syd. Et åbent og meget smukt landbrugsland med store marker på det stigende terræn fra åen mod syd grænser op til landsbyen. Landskabet nord for landsbyen er præget af Høje Taastrups erhvervsområder nord for Sydvej. Området mellem Sydvej og Torslunde er åbent og fladt med spredte gårde omgivet af beplantning samt et stort drivhusanlæg. Kirken ligger markant ud mod landskabet vest for landsbyen og indgår i et fint samspil med landskabet mod nord og syd. Drivhusanlægget nord for landsbyen spærrer for indsiget til kirken fra nordvest.

Ledøje Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

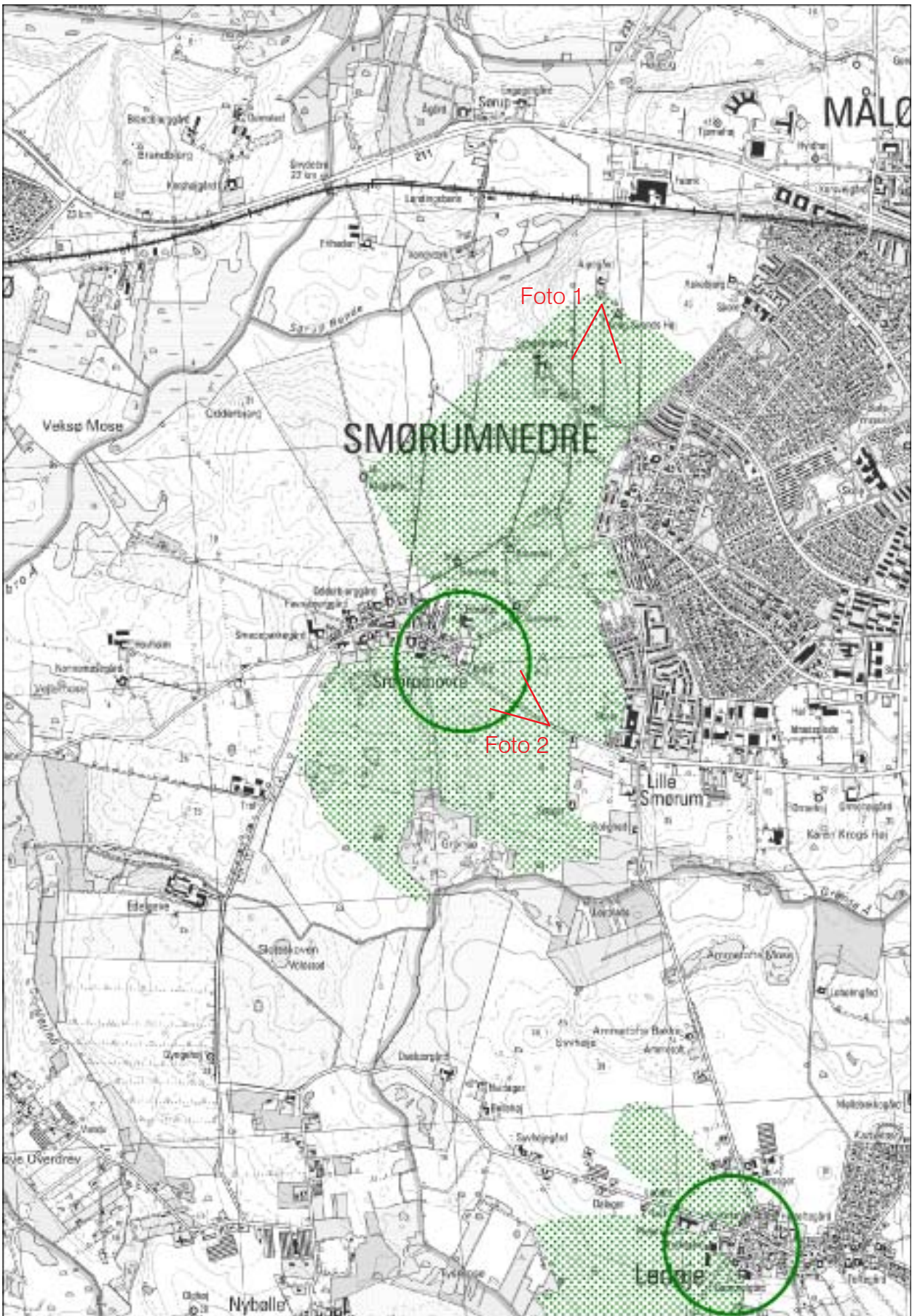
Foto 1

Foto 2

Kirken og landskabet

Ledøje landsby ligger på et åbent højedrag omkranset af moser og åløbene Tysmos Å, Grønsø Å, Nybølle Å og Risbyå. Landsbyens oprindelige stjerneudskiftning aftegner sig i landskabet. Kirken ligger højt på dalsiden i landsbyens vestlige udkant. Kirkegården er omgivet af bebyggelse, der mod øst og nord består af landsbyhuse og mod syd og vest af gårde. Fra nord er der kun begrænset indblik til kirken på trods af dens høje beliggenhed. Fra det jævnt faldende terræn mod Tysmose Å syd og vest for landsbyen opleves kirken i et smukt samspil med åbne marker og græsningsenge. Der er opført en ridehal vest for kirken, der er meget skæmmende for det flotte samspil mellem kirken og det ellers uforstyrrede landskab.

○ 300m højdebyggelinie

● Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:25.000

Foto 1

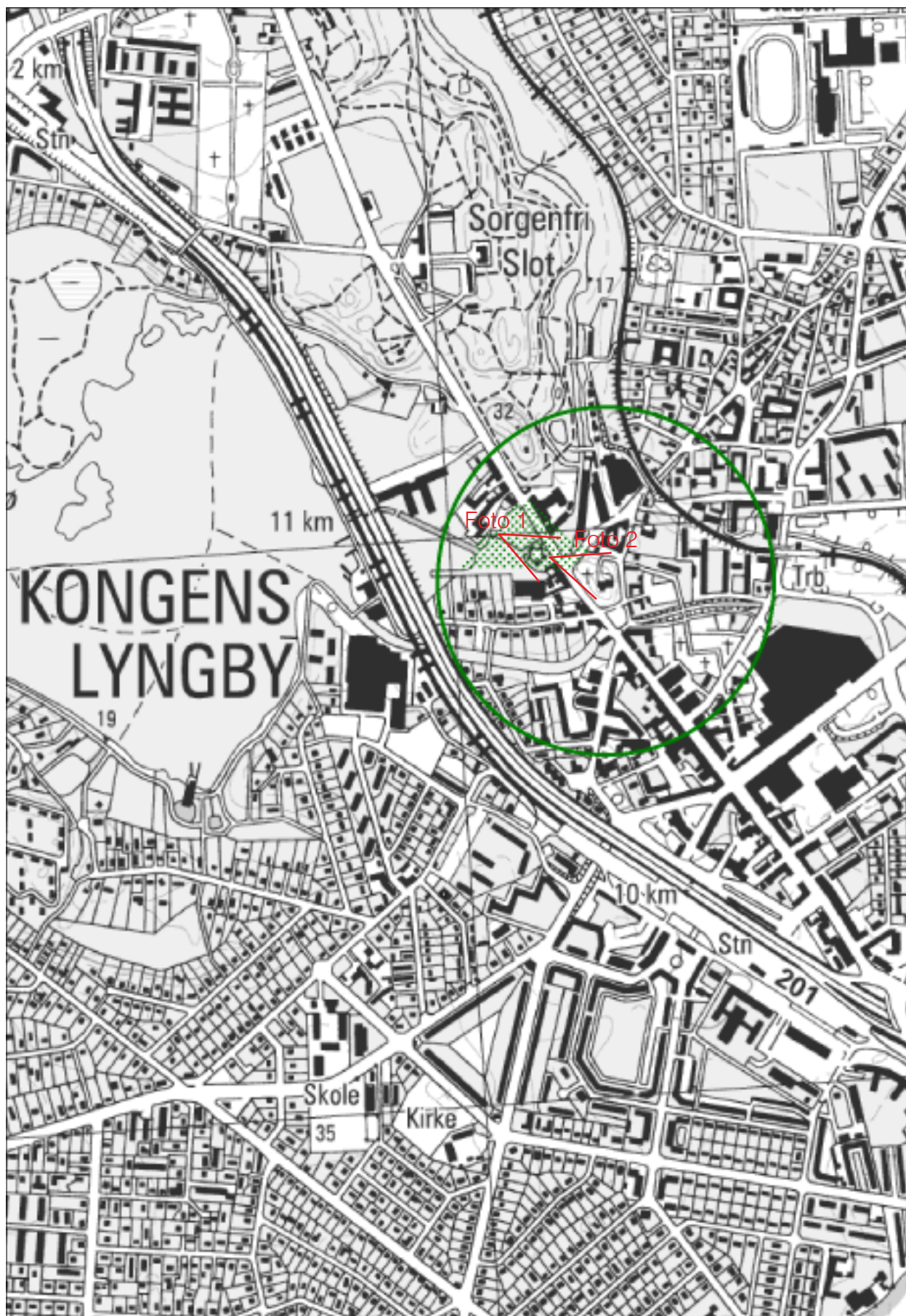
Foto 2

Kirken og landskabet

Smørumovre landsby ligger højt i det kuperede landskab, der hæver sig over de omkransende åløb, Grønsø Å, Værebro Å og Sørup Rende og parcelhuskvartererne i den sydlige del af Smørumnedre. Det er et smukt landskab, hvor kulturhistoriske træk såsom landsbyens stjerneudskiftning og flere gravhøje fremstår tydeligt. Kirken og kirkegården ligger næsten frit i landsbyens østlige udkant. Kirken ligger hævet over omgivelserne, så den markerer sig tydeligt i landskabet. Langs landevejen mellem Smørumnedre og Smørumovre er plantet en række poppeltræer, der lukker for landskabet mod nord. Det foreslåes, at poplerne fjernes, så der gendannes et klart samspil mellem kirken og landskabet mod nord.

Lyngby Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

Foto 2

Kirken og landskabet

Kirken ligger i Lyngbys nordlige del der støder op til det grønne strøg omkring Sorgenfri Slot, Mølleåen og Lyngby sø. Kirken og kirkegården ligger på en markant bakke, der hæver over omgivelserne. Der er visuel forbindelse mellem kirken, mølledammen og det åbne græsareal mod nordvest. Mølledammen og de grønne arealer omkring dammen har forbindelse med Lyngby Sø, men Lyngby Omfartsvej og jernbanen afskærer for en visuel sammenhæng mellem søområdet og kirken. På stor afstand ses kirketårnet dog over området bevoxsning og har således betydning som orienteringspunkt.

Søllerød Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

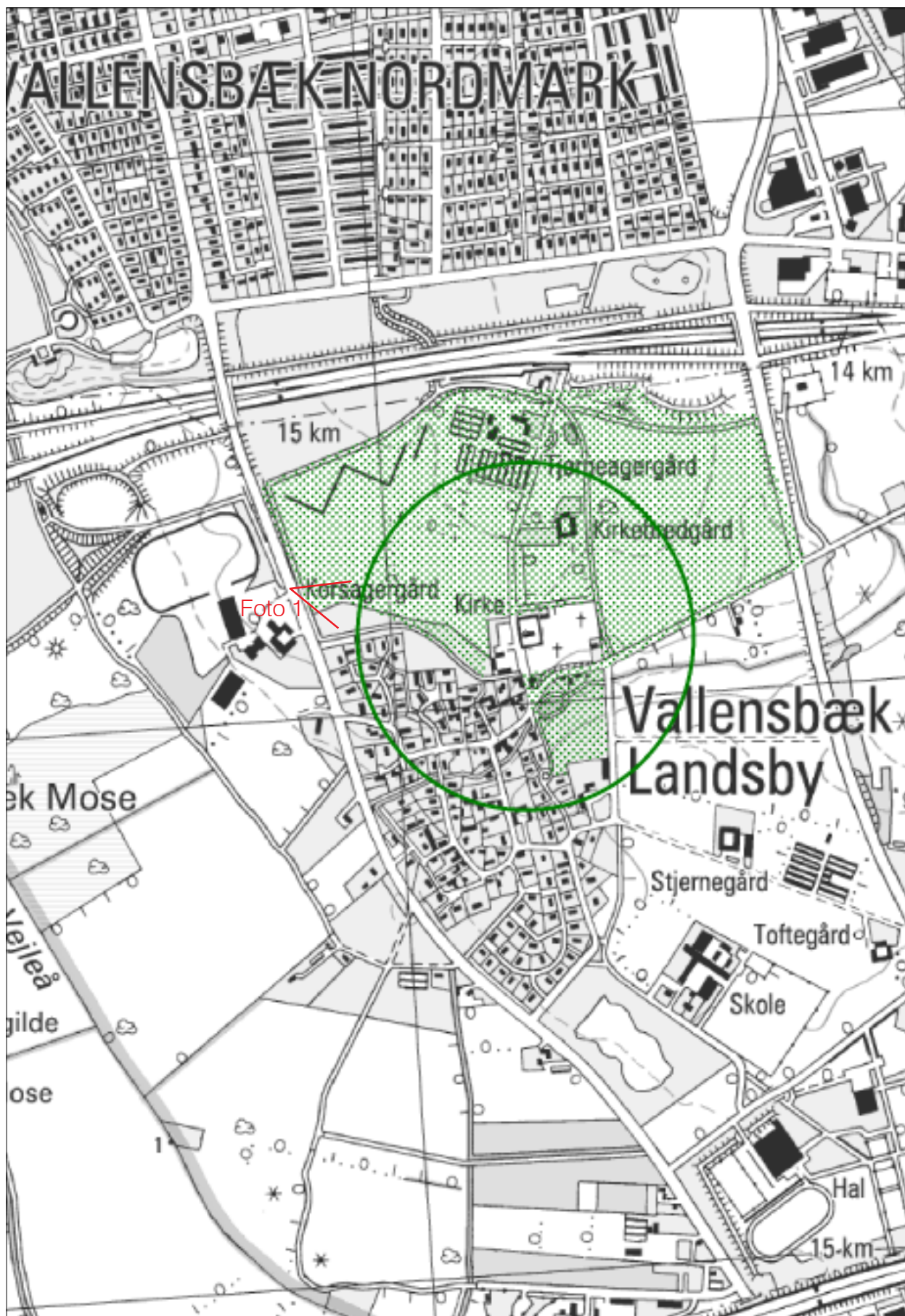
Foto 2

Kirken og landskabet

Søllerød Kirke ligger på kanten af den sydøstlige skråning mod Søllerød Sø. Kirken indgår i en bebyggelsesmæssig sammenhæng med præstegården, Mothsgården og kroen idyllisk beliggende omkring et lille gadekær. Mod nord opleves et landskabeligt samspil mellem kirken med kirkegården, Kirkeskoven med et lille fint, åbent dalstrøg omkring en bæk og Søllerød Sø omkranset af ældre villaer. Kirken ses over søen i en åben kile, men om sommeren er den skjult bag bevoksning. Fra den åbne eng øst for Søllerød Sø anes kirken ovenfor dalskråningen mellem træer. Ved at fjerne enkelte store træer på bakken kunne samspillet mellem kirken og dette landskabsrum forbedres. Mod sydvest støder kirkegården op til Geelskov.

Vallensbæk Kommune

 300m højdebyggelinie

 Kirkens fjernvirkning

Fjernvirkning 1:10.000

Foto 1

Kirken og landskabet

Vallensbæk Landsby ligger på et plateau ved Store Vejleådal i den grønne Vallensbækkile. Kirken er fritliggende i landsbyens nordlige udkant, og ligger ud til et veldefineret landskabsrum der begrænses af Vejlegårdsvej, Holbækmotorvejen og Vallensbæk Landsby. Der er et meget fint samspil mellem kirken og dette landskabsrum mod nordvest. I området øst for Vallensbæk Landsby er et delvist åbent landskab omkring en nedlagt gård, men hegnsbepoksningerne forhindrer her indsiget til kirken. Der kan dog skabes en fin relation mellem dette landskab og kirken ved at tynde ud i hegnsbepoksningen.

Værløse Kommune

- 300m højdebyggelinie
- Kirkens fjernvirkning

Foto 1

Foto 2

Kirken og landskabet

Landskabet omkring Kirke Værløse er kuperet med mange vådområder og grupper af bevoksning, og stedvis vide udsigter. Kirken ligger i landsbyens sydvestlige udkant på en bakke der hæver sig over Bundsø Ådal. Nyere bebyggelse er opført på bakkens sider, men der er friholdt et åbent areal op mod kirken, så den stadig markerer sig i landskabet mod syd. Der er et meget fint samspil mellem kirken og landskabet på begge sider af Bundsø Å. En nyere kirkegårdsudvidelsen er anlagt på bakkensiden sydøst for kirken. Når randplantningen her vokser til vil den lukke for indsigt til kirken fra landskabet mod sydøst. Det er vigtigt at bakkensiden syd for kirken friholdes, således at den visuelle sammenhæng mellem kirke og landskab her ikke indsnævres yderligere.